

ประเภทของดอกไม้

จำแนกตามส่วนประกอบของดอก

- ดอกสมบูรณ์ (Complete flower) คือดอกไม้ที่มีส่วนประกอบของดอกครบทั้ง 4 ส่วนในดอกเดียวกัน เช่น ชบา พุระหง กุหลาบ มะเขือ
- ดอกไม่สมบูรณ์ (Incomplete flower) คือดอกไม้ที่มีส่วนประกอบของดอกไม้ครบทั้ง 4 ส่วน เช่น ดอกหน้าวัว (ขาดกลีบเลี้ยงและกลีบดอก) ดอกบานเย็น (ขาดกลีบดอก)

จำแนกตามลักษณะของเพศ

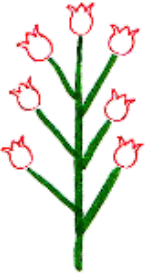
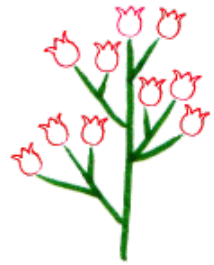
- ดอกสมบูรณ์เพศ คือดอกไม้ที่มีทั้งเกสรตัวผู้และเกสรตัวเมียในดอกเดียวกัน เช่น ดอกคำลิง พุระหง และกุหลาบ
- ดอกไม่สมบูรณ์เพศ คือในดอกจะมีเพียงเกสรตัวผู้หรือเกสรตัวเมียเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ดอกที่มีแต่เกสรตัวผู้เรียก ดอกตัวผู้ ดอกที่มีแต่เกสรตัวเมียเรียก ดอกตัวเมีย ดอกที่ไม่มีทั้งเกสรตัวผู้และตัวเมียเรียก ดอกเป็นกลางหรือดอกเป็นหมัน และหากในพืชต้นหนึ่งๆ มีดอกสมบูรณ์เพศหรือมีทั้งดอกตัวผู้และดอกตัวเมียในต้นเดียวกัน แม้จะคนละดอกหรือต่างช่อดอก เรียกพืชต้นนั้นว่า พืชกระเทย เช่น ข้าวโพด ดอกตัวผู้และตัวเมียแยกต่างช่อดอก มะพร้าว ดอกตัวผู้และตัวเมียต่างดอกในช่อเดียวกัน คำลิง พักทอง ดอกตัวผู้และตัวเมียแยกดอกกัน ส่วนพืชที่มีดอกเพียงเพศเดียวทั้งต้น เรียกพืชเพศแยก เช่น อินทผาลัม มะเดื่อ ตาล พืชบางชนิดมีทั้งดอกสมบูรณ์เพศและดอกไม่สมบูรณ์เพศอยู่บนต้นเดียวกัน เช่น มะละกอ เงาะ และทานตะวัน

จำแนกตามจำนวนดอก

- ดอกเดี่ยว เป็นดอกไม้ที่เกิดขึ้นบนก้านดอก เป็นดอกเดี่ยว โดดๆ ในแต่ละช่อของกิ่งหรือลำต้น เช่น ชบา จำปี ภาระเวก
- ดอกช่อ เป็นดอกไม้ที่เกิดเป็นกลุ่มอยู่บนก้านดอกใหญ่เดียวกัน และประกอบด้วยก้านดอกย่อยๆ หลายดอก ลักษณะการติดของดอกทำให้เกิดช่อดอกแบบต่างๆ กัน แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามลักษณะการบานของดอก คือ

ดอกช่อแบบอินดิเทอร์มินัต (Indeterminate inflorescence) เป็นดอกช่อที่ดอกย่อยที่อยู่ล่างสุดหรือริมนอกสุดจะบานและแก่ก่อนดอกอื่นที่อยู่ถัดเข้าไปข้างในหรืออยู่เหนือขึ้นไปข้างบน ดอกย่อยอาจ

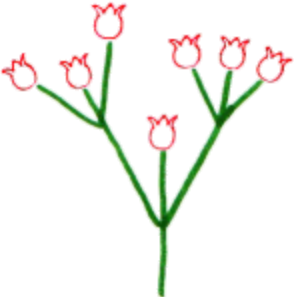
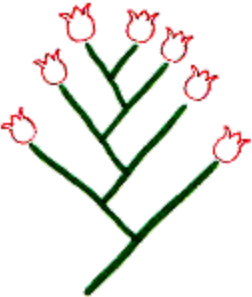

มีหรือไม่มีก้านดอกย่อยก็ได้ ถ้ามีก้านดอกย่อยโดยส่วนใหญ่ก้านที่อยู่ล่างสุดจะยาวที่สุด

 <p>ช่อกระจุกแน่น head ช่อดอกที่มีดอกย่อยอัดกันแน่นบนฐานรองดอกรูปจานที่แผ่กว้างออกตรงกลางนูนเล็กน้อย เช่น ทานตะวัน ดาวเรือง บานไม่รู้โรย</p>	 <p>ช่อแบบหางกระรอก catkin ช่อดอกที่มีลักษณะคล้ายดอกเชิงลด ช่อดอกมีแกนกลางยาว ดอกย่อยไม่มีก้านดอกย่อย ต่างกันตรงที่ปลายช่อห้อยลง เช่น หางกระรอกแดง</p>	 <p>ช่อเชิงลดมีกาบ spadix ช่อดอกแบบเชิงลดที่มีดอกแยกเพศติดอยู่บนแกนกลาง ไม่มีก้านดอกย่อย มีริ้วประดับแผ่นใหญ่เป็นกาบหุ้ม เช่น หน้าวัว บอน</p>
 <p>ช่อเชิงลด spike ช่อดอกที่มีแกนกลางยาว ดอกย่อยทุกดอกไม่มีก้านดอกย่อย เช่น กระจับปี่</p>	 <p>ช่อกระจ่าง raceme ช่อดอกที่ดอกย่อยมีก้านดอกแยกจากแกนกลาง ก้านดอกย่อยแต่ละดอกจะมีความยาวใกล้เคียงกัน เช่น หางนกยูง กล้วยไม้</p>	 <p>ช่อแขนง panicle ช่อดอกที่แตกแขนงจากแกนกลางก่อนที่จะมีดอกย่อยที่มีก้านดอก</p>

 <p>ช่อซี่ร่ม umbel ช่อที่มีก้านดอกย่อยทั้งหมดยาวเท่ากัน และออกมาจากจุดเดียวกัน ทำให้เห็นดอกมีลักษณะคล้ายซี่ร่ม เช่น พลับพลึง</p>	 <p>ช่อซี่ร่มเชิงประกอบ compound umbel เป็นช่อแบบซี่ร่มที่แยกออกจากแกนหลักเป็นครั้งที่ 2 แล้วจึงมีดอก</p>	 <p>ช่อซี่ร่มแยกแขนง branched umbel ช่อดอกที่มีช่อย่อยแบบช่อแขนงแต่ละช่อประกอบกันแบบซี่ร่ม</p>
 <p>ช่อซี่ร่มคล้ายช่อเชิงลด spicate umbel ช่อดอกที่มีช่อย่อยแบบช่อเชิงลด แต่ละช่อประกอบกันเป็นแบบซี่ร่ม</p>	 <p>ช่อซี่ร่มคล้ายช่อกระจะ racemiform umbel ช่อดอกที่มีช่อย่อยแบบช่อกระจะแต่ละช่อประกอบกันเป็นแบบซี่ร่ม</p>	
 <p>ช่อเชิง</p>		

<p> หลั่น simple corymb ช่อดอกที่ดอกย่อยอยู่ในระนาบเดียวกัน ก้านดอกยาวไม่เท่ากัน ก้านเป็นช่อแบบช่อเชิงหลั่นที่แยกดอกย่อยของดอกล่างสุดจะยาวที่สุด ก้านดอกย่อยที่ถัดขึ้นไปจะสั้นลงตามลำดับ เช่น ดอกขี้เหล็ก </p>	<p> ช่อเชิงหลั่นเชิงประกอบ compound corymb เป็นช่อแบบช่อเชิงหลั่นที่แยกออกจากก้านเป็นครั้งที่ 2 จึงมีดอก </p>	
--	---	--

ดอกช่อแบบดีเทอร์มิเนต (Determinate inflorescence) เป็นดอกช่อที่ดอกย่อยที่อยู่ในสุดหรือบนสุดจะบานและแก่ก่อนดอกที่อยู่วงนอกหรือดอกที่อยู่ถัดลงมาข้างล่าง นอกจากนี้ช่อดอกบางชนิดมีลักษณะผสมผสานระหว่างดีเทอร์มิเนต และ อินดีเทอร์มิเนต ในช่อเดียวกัน เรียกว่า *Thysus*

 <p> ช่อกระจุก simple cyme เป็นดอกช่อที่มี 3 ดอกย่อย ก้านดอกย่อยแตกออกทางด้านข้างของแกนกลางที่จุดเดียวกัน เช่น มะลิ ต้อยติ่ง </p>	 <p> ช่อกระจุกเชิงประกอบ compound cyme เป็นช่อแบบช่อกระจุกที่มีก้านแยกออกจากแกนหลักเป็นครั้งที่ 2 แล้วจึงมีดอก เช่น เข็ม โคมญี่ปุ่น </p>	 <p> ช่อดกกริช scorpioid มีดอกย่อยทั้งสองข้างแตกออกตรงชอกใบ และดอกที่แตกออกอยู่ในระดับเดียวกัน เช่น หญ้าหนวดแมว </p>
 <p> ช่อบิดเกลียว helicoid </p>	 <p> ช่อกระจุกแยกแขนง thysus </p>	

เป็นดอกที่มีก้านดอกข้างๆ แยก ออกไปข้างเดียวตลอด ทำให้ ก้านดอกโค้งงอ เช่น ดอก หญ้างวงช้าง	ช่อดอกที่มีช่อย่อยแบบช่อ แขนงแต่ละช่อประกอบกััน แบบช่อกระจุก เช่น ดอก องุ่น	
---	--	--